

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

МИСТЕЦЬКА КУЛЬТУРА ПРИКАРПАТТЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 року.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мистецька культура Прикарпаття/ Курс за вибором
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, професор Клепар Марія Василівна
Контактний телефон викладача	0664224289
E-mail викладача	mklepar10@gmail.com
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	_3_ кредити ЄКТС, _90_ год
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	середа
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Мистецька культура Прикарпаття» дає уявлення про основні етапи розвитку мистецтва на Прикарпатті, забезпечує розуміння системного зв'язку всіх складових культури – мистецтва, етнографії, матеріальної і духовної культури, спрямована на збагачення і розширення гуманітарної підготовки студентів, формування творчої активності майбутніх фахівців, сприяє формуванню ціннісних орієнтацій та світогляду здобувачів освіти і розрахована на оволодіння теоретичними основами в галузі історії культури; збагачення студентів знаннями, почерпнутими зі скарбниці культури Прикарпаття, вміння застосовувати набуті знання в практичній діяльності. Студенти глибше знайомляться з особливостями культурно-мистецької палітри Прикарпатського краю, стилевими і жанровими особливостями різних видів мистецтв, які представлені до розгляду, а також титульними представниками галузей мистецтва, творчим надбанням окремих авторів і цілих шкіл та сучасним станом культурно-мистецького життя Прикарпаття.	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності виникнення та розвиток мистецької культури Прикарпатського краю на різних етапах вітчизняної історії.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета курсу полягає у формуванні загального світогляду студентів, загальноосвітнього, фахового і культурного рівня майбутнього фахівця. Це дисципліна, вивчення якої дозволить зрозуміти специфіку становлення, своєрідність і динаміку розвитку мистецької культури Прикарпаття, а також складну трансформацію культурних процесів у сучасну епоху. Впливає на формування розуміння культури сучасності як цілісної системної єдності фактів і явищ в інтегративному процесі наукового, естетичного, філософського осмислення світу і людини.	
Основними цілями вивчення дисципліни є формування основ музичної культури учнів як важливої і невід'ємної частини їхньої духовної культури, комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі сприймання й інтерпретації кращих зразків мистецької культури Прикарпаття, а також формування естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до регіонального мистецтва.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ПРН 1. Знає музичну термінологію, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру музикознавчих та мистецьких наук.	
ПРН 3. Знає специфіку використання методів, способів, форм мистецько-педагогічної діяльності вчителя та іншомовної галузі.	
ПРН 4. Дотримується системи духовних, професійно-педагогічних, етико- естетичних, мистецьких цінностей у навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя мистецтва, музичного мистецтва.	

ПРН 5.Інтегрує і розрізняє знання про зміст методичного інструментарію музичнопедагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, пояснює суть засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховання художньо обдарованої особистості.

ПРН 6.Здатний реалізувати державний стандарт і навчальні програми з навчальних предметів закладів загальної середньої освіти. ПРН

ПРН 8. Має навички знаходження, обробки, аналізу та синтезу інформації з різних джерел (передусім – за допомогою цифрових технологій).

ПРН 9. Здатний застосовувати сучасні педагогічні технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, закладах початкової мистецької освіти та позашкільних закладах освіти.

ПРН 10. Вміє організовувати освітній процес, визначати ступінь і глибину засвоєння учнями програмного матеріалу, формувати у школярів навички самостійного навчання.

ПРН 14. Знає історію та теорію розвитку мистецтва.

ПРН 18. Налагоджує духовну спільність, співпереживання і співпрацю учнів і вихованців, ефективно працює в мистецько-творчому, учнівському та педагогічному колективах закладу освіти, інших мистецьких об'єднаннях.

ПРН 19. Розуміє значущість національної культури і мистецтва для виховання і розвитку особистості учня, цінує полікультурність світу і здатний керуватися у своїй діяльності сучасними принципами полікультурної толерантності, діалогу і співробітництва

Загальні компетентності:

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10 Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності:

18. Здатність до розуміння та комплексного оцінювання фундаментальних засад культурно-мистецьких процесів.

19. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі проектування та реалізації художньої ідеї, осмислення творчого результату.

24. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю в галузі сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій в т.ч. і на міжнародному рівні

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90

Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	10		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20		
самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	013 Початкова	2	нормативна

	освіта		
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Прикарпаття – колыска етносів Карпатського регіону.	2	2	10
Тема2 Розвиток культури Прикарпаття в історичному аспекті. Замки Прикарпаття.	2	4	12
Тема 3. Збереження культурної спадщини Прикарпаття: музеї, галереї.(коломийки, аркан, ткацтво ,різьба ,вишивка. музичні інструменти).	2	2	12
Тема 4 Фестивальний рух на Прикарпатті. Видатні митці Прикарпаття: Аналіз творчості.	2	4	12
Тема 5.Музичне мистецтво Прикарпаття: композитори, виконавці, колективи. Фестивалі,мистецькі форуми,	2	4	14
ЗАГ.	10	20	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 75 балів, Контрольна робота – 15 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10 балів.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 15 балів. Самостійна домашня робота – 10 балів. Електронний варіант.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 15 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі. <u>Академічна доброчесність:</u> Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/	

Відвідування занять: Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

Неформальна освіта (наявність сертифікатів онлайн-курсу на платформах Prometheus, EdEra): Перезарахування результатів передбачене згідно з «[Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

5 балів за пройдений курс.

Нарахування додаткових балів (10 балів) здійснюється за умови активної участі студента в позааудиторній роботі: виступи на конференціях, підготовка до друку статті, робота в науковому гуртку «Освітній простір НУШ», здобуття неформальної освіти, участь в Університеті обдарованої дитини тощо. Максимальна кількість додаткових балів – 10.

8. Рекомендована література

Основна

1. Етнографічні регіони Прикарпаття: матеріальна і духовна культура : рек. бібліогр. покажч. / упр. культури Івано-Франків. ОДА ; Івано-Франків. ОУНБ ім. І. Франка ; [уклад. В. Дволітка ; відп. за вип. Л. Бабій]. Івано-Франківськ : [Місто НВ], 2009 79 с.
2. Прикарпаття: спадщина віків: Пам'ятки природи, історії, культури, етнографії / ред. М. Кугутяк ; ПНУ ім. В. Стефаника. Л. : Манускрипт-Львів, 2006. 567с..
3. Глушко М. Історико-етнографічне районування Галичини: сучасний стан. Карпати. Людина. Етнос. Цивілізація. 2009. № 1. С. 8-17
4. Бердник Г. Знаки карпатської магії. (Таємниця старого мольфара) / Г. Бердник. К. Зелений пес, 2006. 368 с.
5. Білоус В. Етнографічні дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті ХІХ ст. НАН України. Л. : Ахіл, 2000. 187 с
6. Грабовецький В. Легендарні скелі та печери Олекси Довбуша : наук. зап. музею О. Довбуша. Івано-Франків. держ. іст.-мемор. музей О. Довбуша. Івано-Франківськ, 2010. 52 с. : іл. (Історична Довбушіана у серії коротких видань).
7. Історія української культури: Підручник / за ред. О.Павлової, Т.Мельничук. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 340 с.
8. Історія української культури у 5-ти т. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ю. С. Асеев, В. Д. Баран, Г. А. Баранов. Київ : Наукова думка, 2001. 1134 с.
9. Верховино, світку ти наш : турист. путівник Гуцульщиною / Д. Ватаманюк, Я. Гапчук, В. Зеленчук [та ін.]. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2006. 160 с.
9. Кайндль Р.Ф. Гуцули: їхнє життя, звичаї та народні перекази. *Гражда*. 2008. № 1 (19). С. 13-20.
10. Клепар М.В. Використання пісенно-обрядового фольклору в процесі підготовки вчителя музики як педагогічна проблема Клепар М.В. *Проблеми і перспективи музично-педагогічної освіти*: зб. наук. статей. Кіровоград, 2019. С.49-56.

11. Клепар М Національні народно-пісенні традиції у розвитку духовності майбутніх вчителів. *Гірська школа Українських Карпат* Випуск N 24 , С.64 -74 . Івано-Франківськ. 2021.
- 12.Клепар М. "Музичне мистецтво як засіб формування морально- духовних цінностей молодших школярів" Збірник наукових праць «Інноватика у вихованні» Випуск 14 . С.90-100 Рівне. 2021.
13. Клепар М.В. Матвеева Н.О.,Нич О.Б. Розвиток пізнавальної активності учнів молодших класів у процесі навчально-виховної діяльності. *Гірська школа українських Карпат*. Івано-Франківськ, 2023.Випуск 211.С.100-106.
- 14..Клепар М.В.,Чіной О.О. Формування полікультурної компетентності вчителів у сучасному освітньому просторі: особливості та виклики. Наукові записки. Серія:Педагогічні науки. Кропивницький: Центрально- український державний університет імені Володимира Винниченка, 2023. Випуск 211. [C57-63.DOI випуску: 10.36550/2415-7988-2023-1-211](https://doi.org/10.36550/2415-7988-2023-1-211)
15. Клепар М.Матвеева Н.,. Музично-виховні концепції Марії Монтессорі та Золтана Кодая як важливий засіб розвитку творчих здібностей особистості. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький. 2024. Вип. 213. С. 46-54.
16. Лосюк П. В. Регіональний етнографічний компонент у сучасній школі (на прикладі Гуцульського регіону). Снятин : Прут Принт, 2007. 158 с.
- 17 Білан М.С. Український стрій / М.С. Білан, Г.Г. Стельмахук Львів: Апріорі, 2011. 314 с.
- 18.Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 141 с.
- 19 Могитич І. Традиційні зональні особливості народного будівництва Івано-Франківської області. *Праці НТШ*. Т. 2. Краєзнавство. Косів, 2006. С. 323-337.
- 20 Українська культура в європейському контексті / Ю.П. Богуцький. Київ: Знання, 2007. 680 с.
- 21.Українська старовина із приватних збірок : мистецтво Гуцульщини та Покуття : кат. К. : Родовід, 2002. 360 с.
22. В. Тарасов. Історія світової культури: Навчальний посібник для студентів художніх спеціальностей [А. Корнєв, В. Тарасов]. Х.: ХДАДМ, 2020. 188 с

Додаткова

- 1.Веселовська Г. І. Український театральний авангард. Київ: Фенікс, 2010. 368 с.
- 2.Грабович Г. До історії української літератури: дослідження, есе, полеміка. Київ: Критика, 2003. 631 с.
- 3.Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій. Київ: Факт, 2007. 640 с.
- 4.Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період. Київ: Факт, 2009. 156 с.
- 5.Забужко О. С. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. Київ: Факт, 2009. 160 с.
- 6.Зубавіна І. Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті. Київ: ФГНІКС, 2007. 296 с.
7. Іванова Л. Г. Україна між Сходом і Заходом – до проблеми становлення національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті східноєвропейського розвитку (І половина XIX ст.). Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 2007. 136 с.
- 8.Культура і побут населення України: Навч. посібник /за ред. В. І. Наулко. Л. Ф. Артюх. Київ: Либідь, 1993. 288 с.
9. Наєнко М. К. Художня література України: Від міфів до модерної реальності. К.: Просвіта, 2008. 1063 с.
- 10.Нариси з історії театального мистецтва України XX століття / Редкол. В. Сидоренко (голова) та ін. Київ: Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
- 11 Протас М. О. Українська скульптура XX століття. Київ: Інтертехнологія. 2006. 278 с.
- 12.Роготченко О. О. Соціалістичний реалізм і тоталітаризм. Київ: ФЕНІКС, 2007. 608 с.

- 13 Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України XX – XXI століть. Київ: ВХ[студіо], 2008. 188 с.
14. Історія української та зарубіжної культури / За ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. Київ : Знання, 2002. 351 с
15. Історія української культури у 5-ти т. Т. 4. Кн. 2. Українська культура XIX ст. / А.Ф. Артюх, В. Г. Балушок, Г. Б. Бондаренко. Київ: Наукова думка, 2005. 1294 с.

Інтернет-ресурси

- . <http://izbonyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України.
- . <http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії
- . <http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»
- . <http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України
- . <http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського ПАНУ
- . <http://k-ua.net/> – сайт «Культура України».
- . <http://kultura.ho.ua/books ku.htm> – Культурологічна бібліотека

Викладач,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій

М. КЛЕПАР